

По данни от преброяването на населението на Република България от 2001 г. като роми са се самоидентифицирали 370 908 души. От тях в градовете са живеели 54%, а в селата – 46%. Дисперсирани са неравномерно в цялата страна. Една трета от ромите са били деца.

Националният статистически институт изчислява, че на базата на декларираната етническа идентичност прирастът на ромското население в периода между двете последни преброявания (1992 и 2001 г.) е 18,4 на хиляда, а само през периода 2001–2003 г. е 19,4 на хиляда. В същото време през 2001 г. 86,2% от самоидентифицираните се като роми са представили ромския като свой майчин език. Между двете последни преброявания ярко се очертава тенденцията като роми да се самоопределят предимно лицата, съхранили ромския език във всекидневното си общуване. Ако конструираме нов коефициент на базата на прираста по майчин език между двете последни преброявания, ще трябва да коригираме броя на ромите към 2008 г. с коефициент 5,6 на хиляда. Ако хипотетично приемем, че коефициентите за раждаемост, смъртност и естествен прираст са се запазили за целия период 2001–2008 г., броят на самоидентифициращите се като роми в края на 2008 г. би трябвало да бъде между 385 694 и 424 306 души.

Изчисленията, които направихме, за да стигнем до тези оценки, са представени на фиг. 1.

Тези оценки обаче трябва да се приемат със значителни уговорки. Трябва да се има предвид, че икономическата и структурната криза в страната след 1988 г., която се задълбочаваше непрекъснато и достигна своя пик през 1997 г., доведе до отлагане на ражданията в значителна част от българските и ромските домакинства. В периода 1998–2009 г. наблюдавахме силен компенсаторен ефект и значително нарастване на раждаемостта, особено при раждането на второ дете¹.

След 2002 г. рязко нарасна трудовата емиграция на ромите към други страни – членки на Европейския съюз, която засегна главно

¹ След 2003 г. обаче раждаемостта отново показва тенденция на постепенно намаляване и стабилизиране на едно по-ниско ниво, която се проявява по-отчетливо сред българските турци и ромите.